

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

De diuina charitate Sermo. j.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

De diuina charitate. Sermo I

ria patri et filio et spū sancto: decantat in fine psalmo: oēs corpus incuruant simul cū capite. ¶ Tertio cōstitit hic ho: not in genu flexione. Genu flexum nāq: cū adoramus corpus xpī: in omnib: moribus huiusmodi profitētes nos subditos deo: qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Explicitus est tractatus de timore iudiciorum dei.

¶ Tabula in sequentē tractatum.

De diuina charitate	Sermo. f.
De diuina charitate	Sermo. ij.
De diuina charitate	Sermo. iij.
De diuina charitate	Sermo. iiii.
De diuina charitate	Sermo. v.
De diuina charitate	Sermo. vj.
De diuina charitate	Sermo. vij.

¶ Incipit tractatus de diuina charitate: cōpilatus per reuerēdū sacre theologie doctore magistrū Robertū de Licio ordinis minorū. In quo ostēdit cū omni veritate sacrosante scripture: qualiter de benedictus quātum in se est oibus peccatorib: offert indulgētiā et remissionem peccatorū: neminē excludens a salutis via cuius sunt sermonis septē.

Venite ad me

oēs qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. Verba sunt redēptoris nostri iesu xpī origina liter Mat. xj. Inestimabilē charitatem dei qua hoies diligit impugnat sepenumero hi qui a pctis desistere uolūt. Ipsi nāq: impio ac sacrilego ore suo asserunt optimū deū fore cām dānatōis eorū: quasi nec hois merita in aliquo profint nec ipsa iniqua sua malicia valeat impurari. Hoc errore illi pleriq: audaciam in malo perseverādi suscipiūt: pniāq: negligūt delictorū suorū. Nihil inquit interest qualis qsq: sit siue bonus siue malus: cū de quosdam sic habeat odio

ut etiā post diuturnā in huiusmodi pmentia reprobet: quosdam aut diligit ut frequentata impietas sua antiquarag malicia ipsos nō phibeat saluos fieri. Cōtra hūmōi genus hoim acriter insistē dum esse celsi. Ad quorū cōfusions dei creui in presenti tractatu de charitate dei ad hoies tā bonos qz malos copiosius differere. Ostēdā equidē q quātū est ex parte diuine clemētie nullus quātūcūq: sit scelestissimus ac flagitiosus expellit a salute: immo ut sic dicam oēs pctōres mūdi dulcissime blāde et amosissime inuitātur ut salui fiant: ut piz in verbis propositis in thēmate nro. Que verba et si a chusto clamante in templo dicta sint tū extēdūt ad quoslibet peccatores: qui sunt vel erunt vsq: ad cōsummationem seculi. Clamat itaq: dominus iesus christus ex abundantia charitatis sue: et dicit Venite ad me et. Abi pro instructione nostra notare possumus septem ignitas flammās de diuina charitate erga miseros igrotatosq: peccatores.

Prima d: facilitas: cū dicit: Venite.

Secūda d: suauitas: cū dicit: ad me.

Tertia d: generalitas: cū dicit: oēs.

Quarta d: multiplicitas: cū dicit: qui laboratis.

Quinta dicitur grauitas: cū subiungit: et onerati estis.

Sexta d: piositas: cū subdit: et ego, reficiam vos.

Septima dicitur gratiofitas: cū concludit: reficiam vos.

Et cū singulas has flammās difficile sit in vno sermone explicare dicem: de ipsis in septē sermonibus bene distinctis. In hoc dō primo primam suscipiamus elucidare flammā que d: facilitas. Cuius sensus est: q deus omps neminem violētar neq: cogit ut salu aut reprob fiat et cū omnes sint liberi facillime possunt saluari. Que veritas sub triplici cōclusionē declaratur.

Prima dicitur volūtatis.

Secūda dicitur gratiofitatis.

Tertia dicitur exēplaritatis.

pp iij

De diuina charitate.

Quali in libertate et libera omni voluntate est ut saluent vel dāentur: ex quo concluditur quod si omnes mundi peccatores volunt possunt saluari: et si non saluantur imputatur ipsis. Cap. f.

Quoniam prima conclusio dicitur voluntatis: quod cum omnium voluntas libera sit quicquid volunt saluari saluantur: quid dānari dāantur. Possunt quippe omnes bene et male facere sicut volunt. Nullusque compellitur ad utrumque. Probat hoc per Augustinum. li. v. de ci. dei. c. x. ubi ait: Sunt in se voluntates et ipse faciunt quicquid volēdo facimus: siue bonū siue malū: quod non fieret si nollemus. Et idē in li. de libe. arbi. ait: Clavis ire nunquam deus redderet interitū si non spontaneū inueniret homo hīc peccatū. Que verba ponunt in decretis. xxiij. q. iij. c. Nabuchodonosor. et hī idē pbat Augustinus. di. illud quod notat. xv. q. f. c. merito. c. illa. et c. ex voluntate. Et. viij. q. f. c. sciendū. Et. lvi. dis. c. nasci. Peccatū est adeo voluntariū quod si non sit voluntariū nullū est peccatū. Idē dicit Chrysostomus. xxxij. q. v. c. sicut. Sicut enim peccatū inquit: opus sine voluntate non facit: ita iusticia ex opere non consummat: nisi voluntas fuerit. De hoc dicit etiam Gratianus. de peni. di. ij. c. si enim. S. ceterū confido. Nec ad vitia nec ad virtutes necessitate trahimur sed voluntate. Oia tū includit elegantissime Hieronymus. in questionibus ad heluidiū. ubi sic ait: Voies suo arbitrio derelicti sunt. Neque enim bonū necessitate faciūt sed voluntate: ut credentes coronā accipiāt: increduli supplicijs mācipentur. Et iterū Hieronymus eodē loco. De equali cūctos sorte grāuit et dedit arbitrij libertate ut faciat unusquisque quod vult siue bonum siue malū. Et iterū. Dedit hominibus prāter: ut vox ipsa disputet de creatoris suus: et causas voluntatis illius perscrutetur. Hoc etiam confirmat sapiēs Ecclesi. xv. c. cum dicit: Deus ab initio constituit hominem et reliquit eū in manu consilij sui. An patere potest quod homo sit liberi arbitrij alioquin secundum Thomam. f. parte summe. q. lxxxij. arti. f. frustra

essent consilia: exhortationes: et precepta prohibitiones: premia: et pene. Et iterū est sciendū quod quedā agūt absque iudicio: sicut lapis mouetur deorsum: similiter omni cognitione carentia. Quedā agunt iudicio: sed non libero: sicut animalia bruta. Iudicat enim ouis videns lupū eū esse fugiendū naturali iudicio: et non libero: quod non ex collectione: sed ex naturali instinctu hoc iudicat: et sile est de quolibet bruto animalium. Sed homo agit iudicio: quod per vim cognoscit iudicat aliquid esse fugiendū vel persequendū. Et quod iudiciū illud non est ex naturali instinctu in particulari operabili: sed ex collectione rationis: ideo agit libero iudicio potens in diuersa ferri. Ratio enim circa contingētia huiusmodi viā ad opposita: ut patet in dialecticis syllogismis et rhetoricas per suasionibus. Particularia autem operabilia sunt quedā contingētia: et ideo circa ea iudiciū rationis ad diuersa se habet: et non est determinate ad vnum. Et per tanto necesse est quod homo sit liberi arbitrij: ex hoc ipso quod est rationalis. hec Thomas. Locus ubi congruit illud dictū. Nullus lib. f. de officiis ubi dicit: Inter hominem et beluā hoc maxime interest: quod hec tantū quātū sensu mouetur ad illud solū quod adest quodque presens est se accommodat: parū admodū sentiens preteritū aut futurum. Vnde mo autē quā rationis est particeps per quā cōsequētia. i. causas finales: et causas rerū. i. principia videt: earūque progressus quasi antecessiones non ignorat: similes cōparat: rebusque presentibus adiungit atque annectit futuras: facile totius vite cursum videt: ad eamque regendā preparat res necessarias. hec ille. Ex quibus oibus clarissimū est: hominem id posse in bono et in malo quod velit. Quinimo tāta est hec libertas: ut nullū agens creatum possit ipsius liberū arbitriū cogere. iuxta illud Bernardus. in lib. de libe. arbi. Et libertas pro ingenita sui nobilitate nulla cogitur necessitate. Ad hoc tamen aduertendum siue intelligendū. secundum Bonaventuram. in. ij. di. fin. xxy. parte. ij. q. iij. quod est dupliciter et

loqui de libero arbitrio. Vel quātū ad actū exteriorē: vel quātū ad actū interiorē. Si autē loquamur quātū ad actum exteriorē respectu talis actus potest interuenire coactio. Pōt enim quis cōpelli: vt ipso nolēte genua coram idolo flectat. Si loquamur quātū ad actū interiorē: qui scy est velle eligere vel cōsentire: sic respectu talis actus pōt liberum arbitriū aliquo modo induci: pōt et impediri: sed nullo modo cogi siue cōpelli. Induci quidē pōt cū amat aliud a se: qđ infra se est. Vñ per oblationē alicuius rei amate pōt induci ad cōsentendū in aliquid multū efficaci persuasione: per quē modū idolatre tentabāt sanctos martyres consentire idolatrie: modo promittēdo leta: modo infligēdo tristia. Ista tamen inductio lōge distat a coactione: sicut probat ipse exitus: qđ nec blādimētis allici nec tormētis terri adeo potuerunt: vt a veritate iusticię mutarentur. Et sic liberū arbitrium potest induci. Potest etiā impediri propter inclinationem et coniunctionē suā ad naturam corporalem qua posset alius quis aliū ita ledere: vt vsum liberi arbitrii amitteret. Coactio em̄ ponit liberi arbitrii vsum et actum: sed ligatio et impeditiō tollit. Et iterum impeditiō prouenire potest ab inferiori: coactio nō a superiori. Et hinc est qđ liberū arbitriū: etiā possit induci ab agente creato rōne boni exterioris amati: et possit impediri rōne corporis cōiuncti: non tñ pōt cogi respectu actus p̄p̄ij. Sed adhuc dubiū venit in mentē qđ declarare et intelligere optimū est ac delectabile. Pōt nāq; p̄cōi qđ querere an liberū arbitrium qđ a creatura cōpelli nō pōt cogi possit a creatore? Evidet qđ sic. Nā Lu. xiiij. c. dicit: Eri i vias et sepes: et cōpelle intrare: vt impleatur domus mea. Si ergo domum dei non contingit intrare nisi per vsum liberi arbitrii: et dñs intrare compellit: videtur qđ liberum arbitrium coget. Ires Job. vi. dicitur: Nemo potest venire ad me nisi pater qđ misit me tra-

xerit eum. Sed tractus est motus violentus vt dicit p̄b̄s: ergo liberum arbitrium violentatur. Item Proverb. xxi. Sicut diuisiones aquarū ita cor regis in manu dñi: quocūq; voluerit immutabit illud. Sed talis immutatio est quedam coactio: ergo deus cogit liberū arbitrium. Qđ si verū esset: conqueri possent p̄cōres de deo possentq; ad ipsū clamare. O creator omnipotēs cur nos perire permittis: cur nos in errore nō relinquis? Cur tantam multitudinem a te sempiternis cruciatibus deputandam non compellis: nō cogis ad bonū? Tua est potentia: tuus est regnum: tua deniq; bonitatis omnis: et dulcedinis abundātia. Misere nostri deus: et succurre voluntatibus pereūtiū. Voluntatem habemus: sed malū volumus malū eligimus: malū nos sequitur. Tu autē p̄p̄iā vim inferas volūtati: qđ si tu deus nō feceris: causa certissime eris nostre p̄ditionis. Sed p̄fecto fragile debile est tale p̄cōiū fundamētum: qm̄ qđ veritatē cognouerūt: asserūt nullo modo liberū arbitriū a deo cogi posse. Nā Aug. sup. Gen. ad lram dicit: Nō pōt deus facere contra naturā quā bonā instituit: qm̄ nō pōt facere cōtra suā volūtatē. Si ergo deus voluntarie liberum arbitriū hōi dedit: impossibile est eum facere de libero arbitrio cōtra innatam eius libertatē. Sed si ipm̄ cogeret: p̄tra libertatē faceret: ergo liberū arbitriū a deo cogi est impossibile. Itē Aug. xix. de ci. dei dicit: Illud est vni cuiq; rei naturale qđ de ipsa facere disposuerit ois potētis volūtas: ergo si nullū naturale est violētū: nihil qđ facit deus est violētū. Si ergo ois coactio est p̄ violentiā: qđqđ deus de libero arbitrio faciat: nulla pōt sibi inferri violētia: ac p̄ hoc nulla coactio. Ad clariorē tñ noticiā huius veritatis dicit dñs Boet. in. ij. dist. xrv. vbi. s. q. v. qđ cū queritur si liberum arbitrium pōt a deo cogi: dupliciter pōt intelligi. Aut ita qđ possit auferre libertatem: et auferendo libertatem inducere

De diuina charitate.

coactionē: et hoc modo nulli dubiū esse debet quin deus possit hoc facere quā- tum est de immensitate sue potētie. Alio modo ut intelligat qd deus cogit liberū arbitriū salua libertatis proprietate et natura: et hoc modo non solum est impossibile: sed etiam non intelligibile: pro eo qd implicat duo dictorie opposita. Et hoc enim qd liberū est: si aliqd vult libere vult: et hoc qd voluntariū est: si aliquid vult voluntarie vult: et seipso mouēte vult. Et hoc autē qd cogitur: si qd vult seruiler vult. Et si quid vult inuite vult. et si qd vult ab alio vult: qd volētū est cuius principū est extra nihil cōferente vim passio. Ergo liberū arbitriū a deo cogi non est aliud qd actū liberi arbitrii simul et semel esse liberū et seruile esse voluntariū et non esse voluntariū: esse a se et non esse a se. Si ergo est impossibile qd claudit in se vtrāque partē contradictionis: non tamen est impossibile creature: verūetiam creatrici essentie: qd illud posse non est posse. Ad intelligentiā autem obiecto- rum est sciendum qd differt dicere volū- tatem inducit voluntatē mutari: et vo- luntates cogi. Tunc enim induci dicitur qn aliqua persuasio ei fit: qua disponitur ut ad aliqd appetibile inclinē: qd si val- de intensa sit nomen coactionis sortit. Quis non sit vera coactio. Tūc autē volū- tas mutat: qn ipsa nolēte vnū: potēti virtute affectio ei imittit ad aliū: et de nolēte fit volēs: ita qd vna affectio expel- litur et cōtraria inducit: sicut piz cū deus de amatore et palū facit contemptorē. Et hoc dicitur esse qdā cōpulsio et tractio diui- na: ut volūtas ab eo separet cui p amo- ris glutinum fortiter iungebat. Tūc vo- luntas dicitur cogi: qn intelligit ipsam in- uitā aliquid velle et repugnāte actu vo- luntatis deliberatiue: aliena virtute mo- uente: et repugnātia manēte ad aliquid volēdū inclinari. Et hoc duo appositā implicat. Volūtas igitur iduci potest ab agente creato: mutari vero ab alio non po- test nisi ab agente increato: sed cogi a nullo. Cum igitur dicitur in scriptura deum

voluntatē hominis cōpellerē: vel trahere vel mutare: intelligitur non qd volun- tatē cogat: sed qd voluntatē creatā non solum inducit: sicut agens creatus: verū etiam immutat imittendo affectū cōtra- rias. In qua immisione non est coactio pro eo qd ita volūtariē volo illud quod deus imittit sicut illud qd ex me ipso vo- lo. Et si aliquid volo volens volo non in- uitus: et ita in volendo ad nihil cōpelli- lor. hec Boetius. Eū ergo libertas a coacti- one in oībus equaliter se habeat: quia de deo si ipsemet agit conqueri potest. Quis etiā suspensus culpā in semetipso non reflectet? Quis propriā et volūtariā nequiciā non agnosceret? Nisi dicere velit adhuc aliquis qd deus minime rectum quid fecit: qd hominem in libertate arbitrii voluit cōstituere. Sed pfecto si bene la- piant: intelligēt non inane in foro senten- tiam illā qua dicitur Gen. i. c. Eū dicit de- cūta que fecerat et erat valde bona. Et quibus vrbis Hieronymus scribens ad Paulinū dicit: Bonus est deus: et oīa que fecit bona sunt necesse est. hec ille. Sapientissimus ergo rerū opifex omnium et magister: cū hominem cōderet rationalem ad beatitudinē: in tali statu eum voluit esse: in quo ad beatitudinē perueniens: dei iusticia semper salua et misericordia laude honoris et glorie corona decorare- tur. Quomodo ergo homo potuisset lauda- ri qd malum non fecisset qd facere non valebat? Inquit enim Lactantius in vi- lib. diuina. insti. aduer. gen. Nulla laus est non facere qd facere non possis. Vnde Hiero. ad Demetriadē virginē ait: Prouidendum est: ne forte illud remota deat te: in quo temere imperitū vulgus offendit ut ideo non vere bene factū ho- minem putes: eo qd is malū facere potest: nec ipsa natura astringatur ad immuta- bilis boni necessitatem. Nam si diligē- ter rem tractes: et ad subtiliorem intel- lectum animum totum cogas: hinc tibi melior et superior hoīs status appare- bit unde putatur inferior. In hoc enim gemini itineris discrimine: in hac vtrius-

libertatis parte: rationalis anime
deus positus est. Vnde in qua totus natu
re nostre honor consistit: hinc dignitas:
hinc premium: hinc denique optimi quicquid
laude meretur. Nec esset hominis ulla vir
tus in bono perseverantis: si is ad ima
transire non posset. hec ille. Nonnulli autem
obiciunt his que dicimus ex divina pre
scentia que est ineffabilis: quod ipsa neces
sitate inferat actionibus hominum. Quibus
respondemus sibi prescientiam esse et homi
nes voluntate non necessitate ad bona vel
mala inclinari. Et Aug. li. v. de civi. dei
ca. dicit: Nullo modo cogimur: aut rete
ta prescientia dei tollere voluntatis arbitri
um: aut reterio voluntatis arbitrio
deus: quod nefas est negare prescientiam futuro
rum: sed utrumque complectimur: utrumque si
deliter et veraciter confitemur. Illud ut
bene credamus: hoc ut bene vivamus:
Male autem vivitur si de deo non bene cre
ditur. Et absit a nobis et negare pre
scentiam ut liberi esse velimus quo adiu
vante sumus liberi vel erimus. Proinde
non frustra sunt leges: oburgationes: ex
hortationes: laudes et vituperationes: quod
et ipsas futuras esse presciunt et valent
plurimum quantum eas valituras esse presci
unt. Et preces valent ad ea impetranda:
que se peccatis concessurum esse presci
unt. Et iuste premia bonis facitis: et pecca
tis supplicia constituta sunt. Neque enim
ideo peccat homo: quod deus illum peccaturum
esse presciuit: immo id non dubitat ipsum
peccare cum peccat: quod ille cuius prescientia
falli non potest: non fatum: non fortu
nam: non aliquid aliud: sed ipsum pec
catum esse presciuit. Qui si non omnino non
peccat: sed si peccare noluerit etiam hoc
ille presciuit. hec ille. Liberi ergo sunt
omnes qui bene agunt: liberi sunt qui
male: liberi qui iam celum ascenderunt.
Insuper liberi et qui suorum criminum
supplicia lugent.

Quod facile est ut peccatores salventur: quod
gratia ad salutem necessaria omnibus
preparata est a deo: et nullius volenti ne
gatur.

Cap. s.

Secunda conclusio de gratia
tas. Facile quippe est vni
cuique volenti posse salvari:
quod gratia ad salutem necessa
ria omnibus est preparata. Ad
quod plenius intelligendum sciendum quosdam
ita tenuisse liberi arbitrii facultatem: et
tam illam estimasse: ut absque auxilio di
vine gratie per solius liberi arbitrii potesta
tem salvari omnes posse profiterentur. Fuit
autem erroris huius perniciosissimus garru
lato: Pelagius et eius imitatores: de quibus
egregius doctor Aug. li. s. retractio
num ait: Novi heretici pelagiani cum sic
liberum asserunt voluntatis arbitrium: ut gratie
dei non relinquatur locus: quam semper merita
nostra dari asserunt. Contra quam sententiam va
lidissime pugnat idem doctor: perclarissimus
in pluribus doctrine sue locis: ostens
dens neminem absque gratia non solum non pos
se in aliquod opus meritorium: sed etiam in
quacunque meritoria cogitatione voluntas
tis: vel ad opera meritoria devenire. Et
ad Bonifacium papam ait: Non potest homo ali
quid boni velle nisi iuvet ab illo qui non
potest malum velle: et iterum in li. de predestina
tione scriptum. Prius est cogitare bonum
quam credere: et ipsum cogitare bonum ex deo
est. et in li. de correctione et gratia. Sine
gratia dei nullum prosumus siue volendo si
ue agendo facimus homines bonum. Et ad Va
lentinum. Cogitare vel agere semper deum
nulla ratione sine gratia dei possumus: et
in Enchiridion. Gratia pervenit ut velis
mus bonum. et in li. de eccle. dog. vi. Mo
uet ad querendam salutem libertas ar
bitrii: mouente prius deo. Sunt et alii
doctores qui Aug. dictis firmissimo iudi
cio alligantur. Inquit namque Iusto. lib.
differentiarum. Gratia est diuine miseri
cordie donum per quod bone voluntatis est eri
tus. hec ille. Et iterum ibidem. Sciatis defen
sores liberi arbitrii nihil boni posse nisi
si diuine gratie iuvamine sustententur.
Et de hoc etiam magister. ii. sententia
rum. xxvj. di. Bona voluntas comitatur
gratiam: non gratia voluntatem. Et Paulus
vas electionis. ii. Cor. iij. Non sumus

De diuina charitate.

sufficiētes aliqd cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficiētia nostra ex deo est et Rom. ix. Nō est volētis neq; currens sed miserētis dei. Aduertēdū tñ fm Bonā. in. ij. di. xxvii. q. vi. q opus aliquod tripliciter pōt dici bonū. Uno mō dicit bonū esse aliqd simplr. Et hoc est bonū qd ordinatū est in finē: et tale est bonū meritōū. Et hmoi bonū nō pōt liberū arbitriū lapsum absq; auxilio grē gratiā faciētis. Scdo mō dicit aliqd esse bonū in hoc q aliquo mō de cōgruo disponit ad bonū. Et tale est bonū qd fit extra charitatē: nihilominus tñ cū recta intētiōe. Et in tale nō pōt liberū arbitriū absq; munere grē gratis dare p qd illumineat et dirigat et exciteat vt velit facere vt sit aliqd deo placitū. Tertio mō dicit aliqd bonū: qd est ordinabile: et hz aliqd ordinatōe intra se: siue ex trāitu sup materiā debitā: sicut pascere esuriētem siue ex debita circūstācia supaddita salz cū id faciat qñ id erigit loci et tps opportunitas. Ad illud aut genus boni cōplēdum: et si gratia gratis data sit necessaria ad hoc q fiat faciliter: circūscripto tñ oi munere grē relicto libero arbitrio in puris naturalibus p natura le iudiciū et instinctū hō possit in tale bonū deo sibi cooperāte sicut cooperat in alijs creaturis. Nā siue primo agens te nullū agēs pōt agere. Ad bonū autē qd ducit ad bonū pfectū siue merito cōgrui: siue merito cōdigni non pōt absq; auxilio dei. Ex his qdā minus bñ intelligentes dicūt q nullus absq; grā saluari pōt: et qd nō est in hominū prāte seu volūtate posse saluari. Sed his leuiter respondere possumus: q diuina grā nec liberū arbitriū coartat: nec ipsū a se excludit. Exprimat nāq; Aug. ordinem grē et liberi arbitrii in li. de ecclesiasticis dogmatibus dicens: Initium salutis nostre deo inserante habemus. Et acquiescamus saluari inspirationi nostre potestatis est: vt adipiscamur qd acquirē dum admonitione cognouimus: diuini est muneris. Et nō labamur iā adepro

salutis munere nostre sollicitudinis est et diuini pariter adiutorij. Et hoc dicto clare cognoscit q principium salutis a grā dei est: sed nō nisi in hoie psciente. Qd etiā Aug. li. de lib. ar. aptissime manifestat. Virtutē inq; deus in nobis siue nobis operat. Et iterū. Qui fecit te sine te nō saluabit te sine te. Que autoritates vnā eandēq; iniam habent nullamq; repugnantia. Nam prima autoritas denotat in hois salute dispositionē susceptiuā virtutis et potestatem effectiuā. Dispositio susceptiuā virtutis est liberum arbitriū: prās aut effectiuā est diuina gratia. Dicit ergo. Virtutē deus operat in nobis cōsentiētibz. Ecce dispositio susceptiuā: siue nobis efficiētibz. Ecce effectiuā prās: q deo tribuit. Et in scda autoritate idem dicit: Qui fecit te sine te: efficiēte. Ecce prās effectiuā. Nō saluabit te sine te: cōsentiēte. Ecce dispositio susceptiuā. Et cū liberū arbitriū vir aut nunq; destituat a grā gratis data fm Bon. in. ij. di. xxvii. ar. ij. q. s. quid aliud restat nisi malos nō saluari nō ex defectu gratie: sed ex defectu prae volūtatē. Sicut em sol radios suos nō abscondit: sed illos quantū in se oibus idifferēter cōcat: ita et deus gratiam suā. Et sicut aliquis claudēs fenestram ne lumē solis videat est in culpā: qd lumē recusat et nō sol ipse q quātū in se est relucet ei. Ita reprobis libis est hō q resistit grē dei quā ipse semper dare est parat. Quid nāq; culpe i forte yberrimo et affluētissimo esse potest si trāiens quispiā siti defatigatus: pro priā sua negligētia illi aquā nō bibat. Audite itaq; miseri peccōres et intelligite si saluari cupitis si peccatorum penitē concupiscitis: si celestem patriam ambuletis. Aperite cor vestrum et nō contemnatis gratiam dei vocantis: q Apoca. ij. c. dicit: Ecce sto ad ostiū et pulso. Si quis audierit vocem meā et aperuerit mihi: intrabo et cenabo cū illo: ille meū cū. Elamat equidē deus benignus ad grāz peccatricē illud qd Ezech. vi. c. scribit

tur: Aperi mihi foror mea: sponsa mea: amica mea: colūba mea: formosa mea. Aperi. Laia foror mea: qz tu ad imagines et similitudinem meā facta es. Sponsa mea: qz ad hūc finē despōsui te in fide: vt meū in celis in eternū regnare valeas. Amica mea: qz bñficiōz multitudie vt me cognoscas: vt me diligas: a me p̄dotata es. Colūba mea vt mihi similiter obedires p̄ceptis et monitis salutariū: a me bñ instructa et disciplinata es. Formosa mea: qz vt me solū formosus amares: summa pulchritudine a me decorata es. Aperi ergo mihi et me non obicias neqz repellas.

De creplis qbus clare cōstare pōt qd oēs p̄cōres si volūt possunt saluari: et si nō saluantur: ideo est qz nolūt nemine ip̄os cogente. Cap. iij.

Teria cōclusio dē exemplari tatis. Sunt quidē exempla plurima qbus apparere pōt qd facile sit saluari cum sit bñ in volūtate vniū cuiusqz sit: vt superius diximus. Audiamus ergo Augustinū in li. de libe. arbi. Et notat in de crepl. c. iij. Nabuchodonosor. vbi egregius doctor adducit exēplū de nabuchodonosor et pharaone dicens: Nabuchodonosor penitentiam meruit fructuosam: nōne post innumeras impietates flagellatus rex ille penituit: et regnum qd p̄diderat rursus accepit: Pharaon autē ip̄s flagellis durior est effectus et perijt. Hic mihi rōnem reddat qd diuini consilij nīmū alte sapiēti corde dūdicat cur medicamentū vniū medici manu p̄fectum: aliū ad interitū: aliū ad salutē: nisi qz xpi bonus odor alijs est odor vite in vitā: alijs est odor mortis in mortē. Quātū autē ad naturā ambo hoies erant: quantum ad dignitatem ambo reges: quantum ad causas ambo dei populū captiū possidebant: quantum ad penā ambo flagellis clementer admoniti. Quid ergo fines eorū fecit esse diuersos: nisi qd vnus manus dei super se sentiens: in recordatione p̄pue

iniquitatis ingemuit: alter dō libero cōtra dei misericordissimam veritatē pugnauit arbitrio: hec ille. Pharaon nāqz decē plagis a deo p̄cussus non se humiliauit: sed populū dei persequēs in mari rubro submersus dānatus perijt. Nabuchodonosor post septennē p̄nīaz sue sui castigationē. vt dī. Dan. iij. Resuauit oculos ad celum: et se deo humilians ad honores regni decorēqz venit. et hūc Nico. de lyra super hoc passū Danielis: saluus mortuus est: qz scriptura historiā illam in eius salutē terminat. Patet ergo qd nec Pharaon nec nabuchodonosor ad diuersos fines facta est violentia. Est et huic simile exēplū petri et inde discipulorum xpi. Petrus xpi ap̄l: Judas xpi ap̄l. Peccauit petrus negando xpm: peccauit iudas prodendo xpm. Quid est ergo qd Petrus post peccatum xpo successit in animarum cura et merito coronatus beatitudinis palmam recepit. Judas dō se laqueo perimens et suspendēs damnatus est. Nulū dubium esse debet qd si iudas saluari voluisset vtiqz se potuisset. An de petri. dist. s. c. his p̄tatis. dī: Arbitror em qd etiam iudas potuisset tanta miseratioe dñi nō excludi a venia: si penitētiam nō solus apud iudeos: sed apud christū egisset. hec ibi. Penituit inquit iudas: sed cur veniā non accepit. Ad qd facile est respondere. Quia laqueo se suspendit. Et ideo in. c. Judas. de peni. dist. iij. dicitur penituit sed male: nam laqueo se suspendit. Idem notatur in. c. Nihil. et in. c. sceleratior. eadez dī. et in. c. nemo. de peni. dist. s. vbi dicitur: Nemo potest bene agere penitentiam nisi sperauerit indulgentias. Videns quippe iudas qd male egerat in singultibus et suspirijs prorupit dicens: Peccauit o me dolentē: peccauit o me infelicem. Peccauit inquā qz tradidi sanguinem iustum. O impie iuda cur tuum peccatū cognoscens nō cucurristi ad pedes iesu christi: sed potius ad pedes sacerdotum etiam si illum querere debuisses: siue ligatum ad colū

De diuina charitate.

nam siue crucifixum: siue inter duos latrones pendentē. Si eo inuēto dixisses ei peccauit iesu: q̄ osculo te tradidi i manus iniquorū: vile p̄ciū ab eis suscipiēs: statim audiuiſſes vocē dulciſſimā eius dicentē tibi. Remittunt tibi p̄ctā tua. Nō hoc fecit iudas: sed abiēs laqueo se suspēdit: et sic dānatus interijt. Petrus nō post trinā negationē si voluiſſet dānatus fuiſſet. Nullus eū induxit ad salutē: sed sentiēs cantū galli vt p̄dixerat ei xp̄s: et vidēs se a xp̄o respici: sicut h̄c Lu. xxi. egressus foras fleuit amare. Dicebat forte petrus. O quāta est iniquitas mea. O q̄graue p̄ctm̄. Negauī me scire xp̄m quē vidi: quē amauī: q̄ me tantū dilexit. Vidi eū sup̄ aquas ambulare: mortuos suscitare: illuminare cecos: et mundare leproſos: et tñ dixi me eū nō vidisse. O benignissime p̄r mi negauī noscere te quē asperi p̄p̄is oculis trāſfiguratus in mōte: captus formositate et pulchritudine maiestatis tue dixi: faciam hic tria tabernacula. O p̄ſſime ſaluator mūdi tu me ad ap̄latum vocaſti: tu meos pedes lauiſti: tu mihi tua ſecreta mōſtraſti: et ego cū iuramento negauī te. Parce mihi: indulge p̄ctis meis: nō me despicias penitētē. O petre eſto ſecur⁹: q̄ humilitas p̄ſe tue xp̄m inclināt ad veniā. Pecepit petro xp̄s quē nūc ſedere facit in gl̄ia regni celorū. Que itaq; difficultas eſt vt p̄ctōres ſaluent: q̄ cum volūt p̄ſe ſaluari. Audiāt p̄ctōres oēs: q̄d loquar: q̄d cū veritate dicā. Si aīa peccatrix: diaboli ſerua: inimica dei: et ḡra ſpoliata: deleta ex libro viuētius p̄pter ſua ſclera multa et nefandiſſima deo reconciliari voluerit: tanta eſt facilitas vt ad reconciliatiōē h̄mōi nō ſit expediēs neq; neceſſariū expectare t̄p̄a lōga: non annos: nō mēſes: nō diē: nō horā: ſed vt ſic dicat in ictu oculi reuoluto corde ad deū cū cōpūctiōe et p̄poſito bñ viuēdi ip̄ſo facto oīs culpa ceſſabit. O igit̄ rep̄hēſibilis humana durities: o reprobanda negligētia p̄ctōrū: o impietas humane mētis. Quā dulcis eſt via ſalutis oib⁹

pp̄lis: et tñ pauciſſimi illas ingrediunt̄. Clama ad deū o peccatrix: aīa et dic ei. Miſerere mei. et ſtatim ſine vlla dilatione dabit tibi grām ſuā: quāz offert oib⁹ ad ſe recurrētibus: quos vocat ſicut p̄s in thēmate di. Venite. ſ. ad grām meā quam vobis liberaliter exhibeo. Tunc ipſe deus det nobis omnib⁹ vt peruenire tandem poſſimus ad eternam gl̄oriam. Amen.

De diuina charitate in quo oſtenditur q̄ſuauis et benignus ſit deus benedictus ip̄ſis peccatoribus vt ſaluentur que ſuauiſſas ad omnes ſe extēdit et nullum excipit. Sermo. 11.

Venite ad me

oēs q̄ laboratis et onerati eſtis etc. vbi. s. Lenat antiquus hostis ſuggere re eis q̄ p̄ctā p̄ſina deponere iā diſponūt ſentiētes facilitates voluntatis ſue: q̄ benignus deus cum multa exprobratione atq; obiurgatiōe p̄ctōres ad ſe redeūtes ſuſcipiat. Quod falſiſſimū eſſe cōſtat et ab omī veritate alienū: cū rer ipſe et dñs oīm creaturā penitētibus ſit totus blandus benign⁹ placabilis: dulcis: ſuaui⁹: et pius. Quare in p̄ſi ſermone ad cōſolationē oīm de ſc̄a flāma diuine charitatis q̄ ſuauiſſas dicta eſt diſſerem⁹: oſtēdētes q̄m mēſa ſit ſuauiſſas dei ad oēs ſub triplici radio illuſtrante. Eruntq; hi tres radii ſc̄s q̄ deus ex ſuauiſſas ſua multa facit vt p̄ctōres ſaluent: que nō faceret ſi nō vellent quātū in ip̄ſo eſt ſaluos fieri oēs.

Primus radius dicitur beneficiorū communicatio.

Secundus radius dicitur diuturna ſupportatio.

Tertius radius dicitur abundās miſeratio.

Abidicitur de immenſis beneficiis que deus exhibet cunctis peccatoribus oſtendens q̄ quantum in ſe eſt vult oēs ſaluari. Cap. 11.